

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN

TARTALOM

A szerkesztő asztaláról	73	Györgyné szül. Imets Katalin. —	
Berde Mózsá születésének 100-ik		Lemondások. — A bulgáriai uni-	
évfordulója. <i>B. Gy.</i>	74	táriusok. — A konfirmációi előké-	
A mi katonáink:	76	szítő tanítások. — Torockói kat-	
Levél egy harmincötös tüzérhez.		onáknak. — Az ifjúság erkölcsi	
Irodalom:	81	védelme Németországban. — Hadi	
Az Erdélyi Irodalmi Társaság. —		árvák. — A 9-ik honvédhuszárok	
Az Unitárius Teológiai Akadémia		háza Kolozsvárt. — Egy honvéd	
szervezete, szabályai és fejlődésé-		főhadnagy harctéri leveléből. —	
nek története. — A halál szérióján.		— Egy honvédszázad 40 száza-	
Egyházi és iskolai mozgalmak: . . .	82	lékig unitárius. — Kovács Sán-	
Jószívü emberekre. — Egyházi Fő-		dorné. — Az iskolai év. — A D.	
tanács. — Berde Mózsá. — A vi-		F. E. konfirmációi. — Györfi Ist-	
lágháború hatása alatt. — Péterffy		ván „Ember” című munkája.	
Zsigmond. — Egyik unitárius pap.		Torockó „Arany Könyv”-éből	85
— 78-ik örökös alapító. — El-		Kimutatás	86
jegyzések. — Elhunytak. — Kiss			

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal
 igen kedves állandó ajándék az imakönyv.
SZIVEMET HOZZÁD EMELEM, második bővített kiadás
 írta dr. **Boros György**. E női imakönyvet a sajtó meleg
 szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbőség nélkül megked-
 velte. **Börkötés** aranszéllal (barna, sötétkék, fekete) 6 K. **Fehér**
csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó
 papíron 10 K. **Megrendelhető a szerkesztőnél.**

A D. F. E. örökös alapítói.

100—100 koronával.

1. Dr. Brassai Sámuel 400 K.
2. Báró Petrichevich Horváth Kálmán 650 K.
3. Hajós János 220 K.
4. Fekete Gábor Kolozsvár.
5. Dr. Bedő Albert Budapest.
6. Könyves Kálmán Rt. Bpest.
7. Székely László Torda.
8. Ürmössy Jenő Kolozsvár.
9. Csegezy Mihályné Albert Ilka Torda.
10. Raffay András Abrudbánya, I. részl. 40 K.
11. Dr. Boros György Kolozsvár.
12. Toroczkoí egyházközség.
13. Ferencz József püspök.
14. Koronabank Rt. 60 K részl.
15. Benke Elek adótárnok Sz.-keresztúr.
16. K. Nagy Béla Kraszna 60 K részl.
17. Farkas Józsefné emléke 60 K részl.
18. Boér Gergely Kolozsvár.
19. Raffay Zsigmond Verespatak 50 K I. részl.
20. Imre József Verespatak 50 K I. részl.
21. Borbély Sándor igazgató (igéret).
22. Dr. Székely Ferenc Budapest.
23. Boncza Miklós Bpest 160 K.
24. Dr. Kőváry László 120 K.
25. Nagyiklódí Tischler Mór Kolozsvár.
26. Mikó Dezső Abrudbánya 50 K I. részl.
27. Thoroczka Vencel. Guraszáda.
28. Kovács József Hmvásárhely.
29. Kovács Józsefné Hmvásárhely.
30. Ajtay Jánosné H.-almás.
31. Sipos József m. kir. adótárnok.
32. Merész Gyula festő Kolozsvár.
33. Nagy Balázs Torda.
34. Dr. Balogh György Torda, 20 K I. részl.
35. Pap László Székelyudvarhely.
36. Székely Miklós Torda.
37. Kisgyörgy Sándor Vargyas
38. Botár János Budapest.
39. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank.
40. Id. báró Daniel Gábor főgondnok.
41. Özv. dr. Nagy Károlyné Abrudbánya, igéret.
42. Özv. Pálffy Jánosné Csegez.
43. Csegezi Taar Balázs emlékére.
44. Csegezi Taar Balászné sz. aranyosrákosi Biró Polixéna emlékére.
45. Balogh József máv. főellenőr Kolozsvár.
46. Özv. Simon Ferencné Kolozsvár.
47. Pálfi Márton tanár.
48. Reitter Aladár Kolozsvár.
49. Péter Sándor lelkész emlékére.
50. Péter Sándorné Bitai Mária.
51. Arkossy Lajos Kolozsvár.
52. Dr. Ferencz József Kolozsvár.
53. Székely János mérnök Kolozsvár.
54. ótordai Weress Sándor Kolozsvár.
55. Csegezy Mihály gondnok, Torda.
56. Ballok Károly Kolozsvár.
57. Pákey Lajos Kolozsvár.
58. Dr. Kozma Endre közjegyző, igéret.
59. Dr. Pálffy József ügyvéd Kolozsvár, igéret.
60. Gyulay Árpád, p. ü. tan. Kolozsvár.
61. Lipkay Arturné Gál Ilona Bpest.
62. Dr. Hintz Györgyné Kolozsvár.
63. Dr. Ferenczy Géza Nagyajta.
64. Székely László Ferencz József püspök 80 éves jubileumi emléke 200K
65. Báró dr. Daniel Gábor, Ferencz József püspök 80 éves jubileumi emléke
66. Báró Daniel Lajos Vargyas.
67. Péterffy Zsigmond „Ferencz József püspök jubileumi emlékére.“
68. Végh Jánosné Mezőtőhát.
69. Kolozsvári egyházközség.
70. Tibáld József lelkész emléke.
71. Özv. Tibáld Józsefné S.-Sztgyörgy.
72. Józán Miklós esperes Budapest.
73. Abrudbányai Nagy Elemér Szentkereszt.
74. Joó Elek és neje Siménfalva.
75. Dr. Erdődi Endre orvos.
76. Vári Albertné Kolozsvár.
77. Özv. Szentpéteri Gáborné Kolozsvár.

93. Dr. Binder Emilné sz. Fazekas Jolán.

**Akinek valakije a háboruban van, rendelje meg az Unitárius Közlönyt, mert minden unitáriusról meg fog emlékezni.
Nagyon becses foglalatja a székely vitézségnek!**

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÓRFI ISTVÁN.

Előfizetési ára: 3 korona. Egy szám ára: 30 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 1 koronát, összesen 3 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 K. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

A hadi árvák. Eddig ismeretlen szavak, ma mily siralmas igazságok. Tele a falu, tele a város, mert apáik elüzték földünkről a vad ellenséget és hősi halált haltak saját vérükben, ott a dermesztő fagyban, a fullasztó vízben. Van-e szívetek emberek? Nyissátok meg és hívjátok házatokhoz, fogadjátok családotokba a hadiárvát!

Csak most! Csak most tudjuk igazán megérteni, mit tett Berde Mózsa székely véreiért, a mikor napjára 600 cipőt rendelt tanuló fiaiknak. Egy gyermeknek 3 cipő s mindenik legalább 16 deka. Hol vagyunk most, mikor felnőtt embernek sem tudunk adni egy cipőt, mert hiszen a termésünk nagy részét katonáinknak küldik. Bizony Berde Mózsa nagyobb volt önmagánál. Vajjon méltók vagyunk-e hozzá.

Mutass csak egy embert, aki kárát vallotta, hogy a szeszes ital használatáról lemondott, én mutatok egyre ezeret, akik szegényei, nyomorultjai annak a gyáva gyengeségnek, hogy a mikor még nem lett volna késő, nem hátrózták el, hogy szakítsanak ezzel a ragályos betegséggel, amely lassan, de biztosan megöli a testet is, a lelket is. Ha ennyi nem volna elég, könnyen meg tudjuk kétszerezni, sőt tiszszerezni az ezeret.

Berde Mózsa születésének 100-ik évfordulója.

Nagy idöket élünk. Nagy napjaink járnak, a jó Isten oltalmazza szép magyar hazánkat.

A nagy idök szülik a nagy embereket, a nagy emberek teremtik a nagy idöket.

Még fülünkbe zszibong az az éljenrivalgás, melyet egy hatalmas nagy nemzet, a mi dicsó szövetségésünk, királyával együtt örömeben zugatott végig nagy birodalmán, azért, hogy a népek nagy Istene megáldotta őket Hindenburggal, a muszkaverövel.

Apr. 15-én a kórházzá átalakított unit. kollegium disztermében egy szerény ünnep folyt le szük keretben, csöndes hangmenetben. Katonát, a nagy idök vitéz magyarját és a magyar nemzeti jóllét lángoló lelkü hös előharcosát: Berde Mózsát ünnepeltük.

Az a Berde, akit a ma élök ismertek és emlegettek: a fösvény, a zsugori, az éhezö gazdag Berde Mózsa, már régen eltűnt, de az, aki a magyar nemzettel ezer esztendőökig akart élni, mint segitö munkás, valóban él, hat, alkot és gyarapít ma is.

Örökösei, az unitáriusok jól leszik, hogy hálájukat kifejezik, mert sokat köszönhetnek neki. Születésének 100. évfordulója 1915 december 15-én lett volna, de a kórházzá alakított kollegiumban az akkori járvány miatt nem lehetett megtartani. Így maradtott április 15-re.

Berde 1841-ben lett gyakorló ügyvéd s később jószágigazgató. Ebben a minőségben a báró Szentkereszthy és gróf Csáky családok birtokainak rendezöje és fölvirágoztatója. 1848-ban Sepsiszentgyörgyön egyhangulag megválasztották követnek az erdélyi országgyűlésre. Május 30-án ö is lelkes részt vett Kolozsvárt az Unió kimondásában. Ö is tagja volt annak a 24 tagu bizottságnak, amely a magyar felelös minisztériumot tájékoztatta Erdély viszonyairól. Ö is készített egy törvényjavaslatot Erdély és Magyarország uniója föltételeiről.

A gyorsan pergö események 1848 szeptemberében már Háromszék és társszékei kormánybiztosi székébe ültetik. Majdnem páratlan erélye megmentette Háromszéket az osztrák hadak és az oláhok dúlásától. 1849-ben Csányi jobb keze volt Berde s a szász városok kormánybiztosa, majd a közlekedési miniszteriumban tanácsos. Azután következett Világos, majd az ítélet: vagyonvesztés és kötél

általi halál. A halálos ítélet alól fölmentette a felség, s ahelyett négy évi fogságra ítélte a katonai parancsnokság. Már akkor tekintélyes pénzvagyona volt, amit szerencsésen megmentett az elkobzástól, de testét és lelkét nem a keserves börtöntől.

Erős lelkét a börtön nem törte meg, szorgalma gazdagította az európai nyelvek és a közgazdaság ismeretével. Híre nem veszett el s mihelyt szabad lett, megbízást kapott a gróf Bethlen Kamilló radnóti uradalma megmentésére és 10 év alatt Berde egy millió korona tchertől megszabadította.

Az alkalmány helyreállása után Berde újból képviselő s majd belügyminiszteri osztálytanácsos lett s aztán saját szép vagyonának gyarapítója, önmagának néha a nélkülözésig menő sanyargatója, hogy »terveit és szándékát megvalósíthassa vallásközönsége és az emberiség érdekében«.

Ezek a tervek derítnek tündöklő fényt lelkére. Az ifjuság nevelése és a székelység segítése foglalta el minden gondolatát. Napjára 200 tanulónak rendelt kenyeret (Berde-cipó), hat tanárnak fizetést, a legponióssabb tanárnak 1000 korona jutalmat, iskola-építésre négyszázezer koronát, a méhészet és gyümölcsészet sikeres tanításának jutalmazására évenként 2000 koronát. Humánus lelke gondolt az árvákra és a vakokra is s ezeknek 10.400 koronát rendelt.

A székelyek kormánybiztosa fáját becsülte legtöbbször. Erről a tanulni vágó, vitéz, bátor, de elszegényedett fajról kívánt gondoskodni. Az elméleti tudás mellett gyönyörűen oldja meg a gyakorlatit. Az erdélyi részek gazdasági viszonyait senki sem ismerte jobban. Tudta, hogy a székelységet a gyümölcs és méh látja el költőpénzzel. Évenként 20—20 papnak vagy tanítónak juttat 100—100 koronát, ha tanítják a népet és az ifjuságot.

Milyen lendületet vehet ez a két gazdasági ág, ha csak a 150 unitárius egyházközség áll versenyre. De hisz a szászokat nem kell buzdítani, csak utolérni. A magyarok versenyezzenek egymással.

Bizony a Széchenyi lelke élt Berde Mózsában! Nagy lélek volt a mesteré, szép lélek a tanítványé. Erős, tiszta jelleme a hazának nagy szolgálatot tett, a hazafiaknak kitünő példát állított föl.

Ha szeretett székelyei megérteneék élete példáját és követnék szorgalmát, takarékoságát és becsületes önzetlenségét, nemcsak vitézségükről, hanem jólétükről és vagyonosságukról is messze földön szólna az elismerés.

Annyi idő múltán a földművelésügyi miniszter éppen a jelen évben szerel föl egy méhest az Unitárius Teológiai Akadémia részére Kolozsvárt, hogy papjaink teljes ismerettel és gyakorlattal léphessenek ki az életbe. Ime a Berde szelleme, hogy ölt testet! B Gy.

— Tudósítások a nagy világháború résztvevőiről. —

Levél egy harmincötös tüzérhez.

Nyiredy Géának, pajtásomnak és testvéremnek küldöm nagy Muszkaországba.

Kedves Géza pajtás;
nagy volt enszivemnek a gyönyörúsége;
hogy levelet kaptam Husvét ünnepére.
Husvétüi ünnepnap, szép piros vasárnap,
de szomorú most egy itthoni leánynak,
ráborul hófehér ágya vánkosára,
nem jössz haza pajtás, friss locsolkodásra.

Fehér vánkosára náhajlik két testvér,
vajjon hol bátyjuk, a harmincötös tüzér?
Vajjon, ha a halált dúsan osztogátja,
hazafelé száll-é az ő gondolatja,
bús édes anyjuknak özvegyi vállára,
siratós lelkének vigasztalására.

Husvét ünnepnapján ti is locsolkodtok,
hej, de vér pótolja a ti otkolontok,

nagy Muszkaországnak szikkadó földjére,
haj, de nagyon drága magyar fiuk vére,
(mégis, ha sokaknak úgy nagyon megírva,
csöndes imádságunk szálljon velök sirba.)

Negyven napok múltán piros-pünkösöd léssen,
ti nagy munkátokkal lesztek-e már készen?
Fehér galamb lelke hoz-e békességet,
elárvult sziveknek örök üdvösséget?

Pajtás, testvéreid ne sokáig várasd,
tenmagad hozd meg a vágyott, várt választ...

S. Nagy, László.

(83.) **Pap Domokos** főhadnagy, tordai főgimnáziumi tanár, munkatársunk, a Honvédségi Rendeleti Közlöny szerint »az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért« legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült s ezzel a Signum Laudis tulajdonosa lett.

(412.) **Bandi József** magyarsárosi (Kisküküllő m.), szakaszvezető az 50. gyalogezredben. Született 1891 nov. 7-én. A mozgósítás elején Gyulafehérvárról mint szállás-csináló indult Galiciába s aug. 9-én érkezett Stanislauba. Augusztus 26-án este Dunajownál egy oroszokkal teli nagy erdő szélén harcolt Csesznák százados vezetése alatt, majd a vasúti töltés mögé vonulva ölték át az éjt s másnap délelőtt állandó tűzben támadták meg az erdőben levő oroszokat. Gépfegyverük segítségével az oroszokat meg-ritkítva megrohamozták s visszanyomták, de magukat is iszonyattal löltökte el a saját gépfegyverük által lekaszált oroszok sokasága. Az oroszok csakhamar pótlásokkal kapván, Cs. százados segítségért ment s addig Bandi József egy 60 főből álló szakasszal tartotta a tüzet, melyből a segítség megérkezéséig 25 ember vesztesége volt. Ő is megsebesült a jobb vállán, de helyét nem hagyta el. Ekkor nyerte kitüntetését, a *II. oszt. ezüst vitézségi éremmel*. Az ütközet aznap estig tartott s estére az erdő szélén levő árkokba vonultak vissza, hol reggel az orosz rajtuk ütött s szétverte őket. Aug. 28-án azon a vonalon általában megrendült az erők s a tűzérségünk löszerkészlete is elfogyott, úgy, hogy aug. 29-én már a visszavonulás néhol menekülésé fajult. Bandi is részt vett a Sáros megyébe való visszavonulásban, mely az utak és az élelmezés nehézsége miatt súlyos megpróbáltatásokkal járt. Október 10-én megindultak Sanok felé s ott a San folyó hidjának elkészülte után két nap múlva a ki-

dofi olajforrásoknál lánadták az orosz. 700 lépésre megközelítették az orosz állásokat s itt magukat elásva 21 napig állottak szemben az oroszokkal, olyan helyzetben, hogy naponta 2—3000 gránát hullott állásaikra. Mivel az elesett halottakat állásaik körül nem temethették el, azok oszlásnak indultak. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy állásaikból visszavonultak. A visszavonulás alatt Bándi József beteg lett, majd bajából kiépülve, Oroszlengyelországba jutott ezredével. Itt foglyokat kísért hátra s közben századát az oroszok bekerítették és elfogták. Ekkor őt a tábori csendőrséghez tették s itt szolgált a Varsó felé előnyomuló csapatok közt 1914 november 25-től 1915 március 30-ig. Ekkor Brustov környékén újra harcban osztoztak be. Május 13-án kalandos, de igen értékes felderítő szolgálatot végzett s ezért *I. osztályú ézúst vitéségi kitüntetés*et kapott. Juniust folytonos harcokban töltötték s júliusban Jvangorod várához értek, melynek elfoglalásában augusztus 1-től 4-ig Bándi is részt vett, de a vár kiürítésével az oroszok által rendezett robbantások mérges gázaitól nagy betegen került a radomi kórházba. Innen hazajutva, a marosujvári bányafürdőn hat hétig gyógyítatva, újra bevonult ezredéhez s jelenleg azzal együtt küzd tovább hazájáért és királyáért.

Székelyderzsi unitárius katonák:

Székelyderzsről (Udvarhely m.) 1916 március 1-ig 254 ember vonult hadba.

I.

a) **A 82. cs. és kir. gyalogezred kötelékében harcoltak:** (413—31.) *20 évesek:* Gidó Mózes, Nagy Zsigmond, Nagy Albert, Bartha Dénes, Isván György, Csenkér Dénes, Dénes Márton, Imre Dénes, Czékó János, Mutuj Ferenc. *21 évesek:* Gergely D. Dénes, Dódó Árpád, András Márton, Elekes Albert, Dódó D. György, Nagy Mózes, Kerestely Dénes, Nagy György hadapród, Orbán Domokos.

(431—48.) *22 évesek:* Albert Gyula, Egyed János, Kocs Jakab, Orbán Lajos káplár, Menyhárt József, Czékó József, Dódó István. *23 évesek:* Kozák Samu, Vcrés Mihály, Marczy János, Dénes Ferenc Fazakas, Czékó György, Káló János. *24 évesek:* Dénes Ferenc (III. oszt. vitéségi éremmel kitüntetve), Pusztai Albert szakaszvezető, Sándor Ferenc hadapród, Biás Dénes káplár, Vónya Gáspár.

(449—57.) *25 évesek:* Bartha Mihály őrvezető, Elekes Dániel, Nagy József (II. oszt. vitéségi éremmel kitüntetve). *26 évesek:* Menyhárt Albert, Dénes Gábor, Pál Ferenc, Egyed Ferenc, Káló János, Dámo László.

(458—66.) 27 évesek: *Bálint* József, **Bartha** Péter zászlós, II. és I. osztályú vitézségi érdemmel kitüntetve, *Dódó* Mihály, *Elekes* Ferenc káplár. 28 évesek: *Orbán* János, *Pál* Mózes, *Bartha* Jakab, *Pál* Samu szakaszvezető. 29 évesek: *Szöts* József örvezető, *Gergely* Ferenc.

(467—76.) 30 évesek: *Orbán* György, *Kocs* Elek. 31 éves: *Grápa* Ferenc szakaszvezető. 32 évesek: *Kocs* Dániel, *Bartha* György, *Szathmáry* Ferenc szakaszvezető. 33 évesek: *Nagy* János, *Csenkér* József. 34 évesek: *Fancsali* Zsigmond, *Fancsali* György.

(477—84.) 35 évesek: *Brók* István, **Gál** András hadapród, II. és I. osztályú vitézségi érdemmel kitüntetve. 36 évesek: *Brók* József, *Menyhárt* Ferenc, *Dámó* János, *Kocs* Ferenc. 39 évesek: *Bartos* Imre, *Elekes* István.

(485—95.) 40 éves: *Gergely* P. János. 41 éves: *Szöts* Dénes, *András* Márton 45 évesek: *Nagy* János, *Orbán* Ferenc. 46 éves: *Gothard* Mózes. 48 éves: *Fancsali* József. 49 évesek: *Nagy* János, *Fancsali* András. *Bartha* György. 50 éves: *Elekes* József.

b) (496—98.) **Kórházban, sebesültek:** *Dódó* Gábor (22 é.) *Szathmáry* Lajos hadapród (33 é.), *Nagy* Zsigmond (34 é.)

c) (499—522. **Orosz fogságba jutottak:** *Toró* Albert (28 é.), *Gomor* Dénes (29 é.), *Kocs* Dániel (29 é.) *Pap* József (31 é.), *Nagy* Elek (32 é.), *István* Mihály (33 é.) *Brók* Zsigmond (33 é.), *Pál* Mihály (33 é.), *Veres* József (34 é.), *István* Dénes (35 é.), *Orbán* Pál (22 é.). *Boja* Mózes (22 é.), *D. Dénes* Károly (22 é.), *Dénes* György (22 é.), *Dénes* Péter (23 é.), *Kocs* Péter (23 é.), *B. Dénes* Ferenc (23 é.), *Egyed* Jakab (24 é.). *Ballók* István (25 é.), *István* Márton (26 é.), *Szócs* Lajos (27 é.), *Dénes* Ferenc (27 é.), *Pál* György (27 é.), *Kerestely* Dénes (28 é.),

d) **Olasz fogságba jutott:** (523.) *Gy. Dénes* György (21 é.)

e) **Angol fogságba jutott:** (514.) *Orbán* Pál.

f) **Rokkantak:** (525—31.) *Elekes* József (25 é.), *Dénes* Gy. Ferenc (28 é.), *Egyed* Mihály (29 é.), *Pap* János (31 é.), *Bara* Sándor (31 é.), *Dénes* Sándor (32 é.), *Dénes* Pál (34 é.),

g) **Hősi halált haltak:** (532—37.) *István* Mihály (22 é.), *Brók* János (23 é.), *Albert* Domokos (24 é.), *Kovács* Miklós (27 é.), *Gidó* Ferenc (31 é.), *Dénes* István (32 é.),

h) **Eltűntek:** (538—47.) *Dénes* Sándor, szakaszvezető (25 é.), *Pál* Dénes (26 é.), *Orbán* József (27 é.), *Oroszhegyi* Dénes (27 é.), *Kanyaró* György (28 é.), *Kocs* Mihály szakaszvezető, III. oszt. vitézségi érdemmel kitüntetve (30 é.), *Brók* Mihály (30 é.), *Fancsali* József (32 é.), *Dénes* Sándor (33 é.), *Bódi* Ferenc (34 é.)

i) **Szabadságoltak:** (548—552.) *Nagy* Albert (21 é.), *Orbán* Dénes (21 é.), *Ballók* Dénes (22 é.), *Nagy* György (31 é.), *Czerják* Dénes (35 é.)

A 82. cs. és kir. gyalogezred kötelékéhez tartoznak összesen: 142.

II.

a) **A 22. honvéd gyalogezred kötelékében harcolnak :** (553—78.) 20 évesek: ifj. *Pusztai* Zsigmond, *Farkas* Árpád zászlós, *Toró* Lajos, *Ballók* Albert, *Buzogány* István, *Kocs* János. (22. é.), *Dénes* Domokos (23. é.), *Nagy* Dénes (24. é.), *Elekes* József tizedes (26. é.), *Farkas* József hadapród (34. é.), *Dódo* Dénes (35. é.), *Biás* Ferenc (36. é.). 37 évesek: *Nagy* Jakab, *Egyea* Ferenc, *Elekes* János őrzető, *Veres* Ferenc, *Kozák* Miklós (38. é.), *Menyhárt* József (38. é.), *Nagy* Ferenc őrmester (39. é.), *Fancsal*i, Ferenc (39. é.), *Imre* Sándor (40. é.), *Nagy* József (40. é.), *Nagy* J. József szakaszvezető (41. é.), *Dámó* György (44. é.), *Kocs* Pál (44. é.), *Dénes* Elek (50. é.) (26.)

b) **Kórházban, sebesültek :** (579—80.) *Oroszhegyi* József (38. é.), *Kerestely* István (44. é.) (2.)

c) **Orosz fogságba jutottak :** (581—90.) *Toró* Dénes (22. é.), *Bartos* József (24. é.), *Kerestely* Lajos (24. é.), *Orbán* János (38. é.) *István* Zsigmond (41. é.), *Orbán* József (41. é.), *Orbán* Mózes (41. é.), *Pusztai* János (42. é.), *Fancsal*i Zsigmond (42. é.), *Dénes* György (43. é.) (10.)

d) **Hősi halált halt :** (591.) *Biás* Károly (21. é.) (1.)

e) **Eltűntek :** (592—96.) *Elekes* Albert (21. é.), *Nagy* Ferenc (24. é.), *Dénes* István (37. é.), *Brók* István (39. é.), *Bartha* Sándor (39. é.) (5.)

f) **Szabadságotl :** (597.) *Biás* János (43. é.) (1.)

A 22. honvéd gyalogezred kötelékéhez tartozik összesen : 45.

III.

a) **A 24. honvéd gyalogezred kötelékében harcolnak :** (598—616.) *Orbán* István tizedes (26. é.), *Dódo* Lajos szakaszvezető, *II. oszt. vitézségi* éremmel kitüntetve (26. é.), *Dénes* Mózes szakaszvezető (27. é.), *Kerestely* Mihály (28. é.), *Nagy* Pál (28. é.), *Fancsal*i Dénes (29. é.), *Veres* Dénes (29. é.), *Dénes* Ferenc (30. é.), *Pál* Ferenc (30. é.), *Bálint* Dénes (31. é.), *Bógya* Elek (31. é.), *Brók* János tizedes (32. é.), *Veres* Mózes (32. é.), *Gidó* Ferenc (32. é.), *Kerestely* Ferenc (33. é.), *Dénes* János (33. é.), *Kovács* Albert tizedes (33. é.), *Pusztai* József tizedes (35. é.), *Elekes* Zsigmond (36. é.) (19.)

b) **Orosz fogságba jutottak :** (617—20.) *Bartha* Mózes (22. é.), *Dénes* János (hidi) (27. é.), *Dénes* Jakab szakaszvezető (28. é.), *Dénes* Ferenc (29. é.) (4.)

c) **Rokkantak :** (621—23.) *Orbán* Balázs szakaszvezető (25. é.), *Biás* Dénes (32. é.), *Nagy* Ferenc (32. é.) (3.)

d) **Hősi halált halt :** (624.) *Dénes* György (31. é.) (1.)

e) **Eltűnt :** (625.) *Lőrincz* Dénes (35. é.) (1.)

f) **Szabadságolt:** (626.) *Nagy Dénes* szakaszvezető (32. é.) (1.)

A 24. honvéd gyalogezred kötelékéhez tartozik összesen : 29.

IV.

a) **Különféle csapatnemek kötelékében harcolnak:** A 34. tüzérezredben : (627—36.) *Dénes Lajos* (20 é.), *Nagy József* (23 é.), *Pál Zsigmond* (23 é.), *Csukor János* (25 é.), *Dénes János* (34 é.), *Orbán József* (36 é.), *Dénes Ferenc* (36 é.), *Dénes Ferenc*, főtüzér (37 é.), *Egyed János* főtüzér (39 é.), *Debri András*, főtüzér (43 é.) (10.)

Az 5. honvéd tüzérezredben (637—41.) *Pál Sándor* (21 é.), *Nagy Ferenc* (24 é.), *Dénes* (Gy.) *István* (25 é.), *Csenkér Zsigmond* (26 é.), *Kozák László* (34 é.) (5.)

A 12. sz. vonatos:tálynál (642—44.) *Toró Zsigmond*, szakaszvezető (34 é.), *Orbán József*, szakaszvezető (30 é.), *Dénes Mihály*, szakaszvezető (31 é.) (3.)

A 2. huszárezredben (645—50.) *Bartha István* (26 é.), *Kocs József* (27 é.), *Bálint József* (28 é.), *Gergely L. György* (40 é.), *Máté Lajos* (30 é.), *Pál István* (31 é.) (6)

A 9. honvéd huszárezrednél (651—55.) *Bartha József* (26 é.), *István Elek*, járőrvezető (35 é.), *Fancsali József* 36 é.), *Pál Elek* (39 é.), *Pál Dániel* (40 é.) (5.)

Különfélékben: (656—60.) *Kecskés Albert*, vartüzér (25 é.), *Pál Albert*, 51. gy.-ezred (30 é.), *Elekes Mihály*, 12. nehéz tarack ezred (30 é.), *Kénosi József* 63. gy. e. (33 é.), *Fancsali István*, 3. huszárezred (37 é.) (5.)

b) **Orosz fogságba jutottak:** (661—63.) *Kocs Ferenc*, 9. honvéd h. e. (25 é.), *Albert Márton* u. a. (26 é.), *Pál Zsigmond* főhadnagy 26. gy. e. (28 é.) (3.)

c) **Hősi halált halt:** (667.) *Dénes Ferenc* uzzai 34. tüzér ezred (26. é.)

Különféle csapatnemek kötelékéhez tartozik összesen : 38.

Összeállította : **Ébert András** lelkész

IRODALOM.

Az *Erdélyi Irodalmi Társaság* április havi felolvasó ülésén három hangulatos költeménnyel lepte meg Kolozsvár irodalom kedvelő közönségét *S. Nagy László* fiatal poéta. Lapunk olvasóinak nem kell külön bemutatnunk, sok szép megjelent költeményével maga szólott megértő közönségéhez. Két kötete már járja a világot. Jelenleg egy nivós és közkedvelt szépirodalmi és társadalmi lapnak, a

Kolozsvári Szemlének a szerkesztője. Örömmel jegyezzük fel ifju unitárius költőnk ez újabb sikerét s elismerő bizalommal nézünk sokat ígérő szép jövője elé, melyre följogosít most közölt verse is.

Az Unitárius Teológiai Akadémia szervezete, szabályai és fejlődésének története. A csinos kis füzet első része különlenyomat az 1915. évi főtanács jegyzőkönyvéből. Szükségtelen, hogy erről külön ez alkalommal megemlékezzünk. A modern szabályzat néhány pontjához pedig pedagógiai és korszerűségi szempontból igen sok szó férne.

A füzet második, nagyobb fele dr. Boros György főjegyző, akadémiai tanár munkája. Teológiánk történetével ismertet meg 1566-tól kezdve a legújabb időkig. A füzetben küzdelmes századok nagy munkája van megörökítve szépen szedett rendben. Sok fáradozással és utánjárással készült, értékes munkájáért igaz elismerés és dicséret illeti meg az író.

A halál szérűjén. Imádságok hősi halált halt katonák koporsója felett. Irta Szombati-Szabó István. (Kókai Lajos bizománya, ára 3 K.) A bécsi helyőrségi kórházhoz beszállított táborigazgató pap szép szomorú imáinak foglalalja ez a munka. »Emléke, fejfája azoknak, akiket temetett.« A gyászkeretes lapok sok nagy érzést váltanak ki az olvasóból. Lelkésztársainknak figyelmébe ajánljuk e könyvet.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Jószívű emberekre van szükség, akik a nagy háboruban elesett apák árváit gondozásba vegyék. Nagyon sok az árvánk, kiknek anyja van, de megélhetése csekély, nevelése semmi. Sok olyan árva is van kinek anyja sincsen. Van nek olyan családok, ahol gyermek nincsen, vagy ha van is gyermek, mód is van a nevelésére. Jó emberek, nyíssátok meg a szíveteket. *A hadi árvák* annak a családnak lesznek tagjai, amelyikbe fölveszik. Lehetőleg abban a közösségben kell elhelyezni, ahol születtek, rokonai vannak.

Egyházi Főtanács lesz augusztus 27-én Kolozsvárt.

Berde Mózsza születésének 100-ik évfordulójára kedves és sikerült házi ünnepélyt rendezett április 15-én, a kolozsvári kollégium ifjúsága. Berde Mózsa életfilozófiáját Vári Albert koll. tanár ismertette sok tudással, megértő szeretettel. Az ifjúság részéről Darkó Gábor VII. és Péter János VIII. oszt. tanulók szerepeltek szép sikerrel. Az ünnepélynek értékes kiegészítője volt a tartalmas igazgatói megnyitó és bezáró beszéd.

A világháború hatása alatt Dicső-szentmártonban március április és május hónapok minden második vasárnapján délután 3 órakor a küiküllői egyházkör lelkészeinek közreműködésével ünnepélyes Istentiszteletek tartatnak. Üdvös és helyes intézkedés.

Péterffy Zsigmond nyug. vasút-igazgató újból megmutatta áldozatkész jóságát. A Ferenc Józsefpüspök úr nevére tett alapítványát ismét 50 koronával gyarapította.

Egyik **unitárius pap** mostani munkája reggeli 4 órától tart este 9-ig. Egyházi teendői mellett az állami iskola igazgatóhelyettese, gondnoka, a mezőgazdasági bizottság elnöke, a mezőgazdasági *intéző bizottság* elnöke. Minden héten bejárják a határt, hogy miveletlen föld ne maradjon. „Meg kell tennünk édes hazánk érdekében, de mondhatom örömmel tesszük.“

78-ik örökös alapító. Kovács Imre bágyoni unitárius lelkész nejével együtt örökös alapítója lett a Dávid Ferenc Egyletnek. Köszönjük.

Eljegyzések. *Székely Kelemen* sepsiköröspataki lelkész eljegyezte szentgericei Gál Juliska kisaszszonyt. *Vajda Zsigmond* ügyvédjelölt, zászlós eljegyezte Végh Mihály titkárunk kedves leányát, Végh Erzsikét, a kolozsvári unitárius leányiskola tanítónőjét.

Elhunytak. Várfalvi Barla Domokosné sz. Ajtoni Eszter, a kedves jó nagyanya szép nagy családjá bánatára, élete 76-ik évében Kolozsvárt leányánál, Kócsi Andornénál. — Özv. *Simon Miklósné* életének 50-ik évében, ápr. 16-án Alsójárában. Népes-család

gyászolja. — *Horváthy Józsefné* sz. Szentkirályi Kata Tordán, bánatos özvegysége évforduló napján, 66 éves korában. Nagy részvét kísérte sírjába a kedves nőt.

Kiss Györgyné szül. Imets Katalin.

Az anyai szívfájdalom szeretett fiának elvesztésében oly nagy volt, hogy a már roskadozásnak indult testet végleg ledöntötte. Rövid év alatt második súlyos csapás éri a Kiss családot. Előbb a viruló ifjú, katona fiú és testvér hősi halála, most a szerető feleség, a jó édes anya elvesztése. Elhunytban Kiss György jánosfalvi énekvezér-tanító afia feleségét, Kiss Sándor lelkész-társunk édes anyját, Tarcsafalvi Albert szerkesztőnk felesége testvérét veszítette. A megszorodott szívek számára igaz részvéttel kérünk Istentől vigasztalást.

Lemondások. A kereszteri Egyházkörben Gálffy Kálmán köri gondnok és Deák Miklós köri jegyző lemondottak tisztas állásokról. A körrel együtt magunk is sajnáljuk, hogy olyan jó korban levő munkaerőktől meg kell válni. Csifó Salamon teol. tanár lemondott a II. f. fegyelmi bírósági és a pénzügyi bizottsági tagságáról.

A **bulgáriai unitáriusok** szeretnék, hogy magyarul tudó lelkészők legyen. Topliszky Antal lelkész, ki a mostani missiot vezet, már kiszemelt egy VII. oszt. ifjút, aki hajlandó volna Teol. Akademiánkon végezni tanulmányait.

A **konfirmációi előkészítő tanítások** a kolozsvári egyházközségben május 8-án reggel fognak megkezdődni. Jelentkezni lehet az unitárius lel-

készi hivatalban (Kossuth Lajos-utca 9. sz.) Konfirmáló lelkész: Gyórti István.

Torockói katonáknak lett a szószólója Pál Simon; a 21-ik hgye. katonája, a Naményi-csoportnál. Imakönyvet kívánt s elküldöttünk több példányt lapunkkal együtt. Amint írja: „jól esik szívünknek és lelkünknek azt olvasni“.

Az ifjúság erkölcsi védelme Németországban. Az első hadtest helyettes főparancsnoksága rendelkezéseket bocsátott ki a 17 éven alúli ifjak erkölcsi eldurvulásának megakadályozására. Különösen szigorúan megtiltják a dohányzást, a korcsmák és mozik látogatását. Tiltják továbbá a mozitulajdonosoknak, hogy írásbeli hírdetések mellett, képhirdetéseket is tegyenek közzéje. A ponyvairodalomnak az ifjúság előtt való feldicsérését és árusítását is tiltják. Üdvös intézkedések. Így lesz erős és legyőzhetetlen ez a nemzet!

Hadi árvák fölsegítésére gyűjtést rendeztek a templomokban Kolozsvárt a húsvéti ünnepeken. Az unitárius templomban Boros Rózsika, Ürmössy Évi és Gräf Rózsika kisasszonyok voltak megbízva a gyűjtéssel, ami igen szép sikerrel végződött: 112 koronát eredményezett. Ezt az összeget csatolni fogják a Mária Valéria árvaházban fölállítandó árvasegélyre. Három hadi árvaleányt szándékoznak elhelyezni.

A 9-ik honvédhuszárok háza Kolozsvárt. Dr. Sárdi Elemér főorvos nemcsak jeles műtő, hanem jó festő is. Megfestette a harctér mögött egy erdő közepében épített

kötöző helyüket. A pompás faépület négy szobából áll. Közepén leng a vöröskeresztes zászló, mellette van a mentő kocsí. A képet megküldötte Kolozsvárra édes atyjának, Sárdi Lőrincnek. A kép dícséretére válik a Sárdi névnek.

Egy honvéd főhadnagy harctéri leveléből. (Irva egyik papunkhoz.) „Mint papomnak meggyonok neked valamit. A jó Istent, akinek képe lelkemben — mint a legtöbb intelligens ember lelkében egy kissé elhomályosodott volt — újból megtaláltam. Jelekre volt szükségem. hát volt alkalmam szentől-szemben látni a gondviselés kezét és rajta a jeleket. Most a jó Istennel együtt járok és Ő talán, miután megvédett annyi veszedelmen át, haza fog vezérelni. Az egyének sorsa különben nem fontos: fődolog, hogy minden szenvedések és megpróbáltatások árán édes hazánk és nemzetünk tovább éljen és virágozzék! Ettől az óhajtástól eltelev küldöm neked, kedves családnak legszívesebb üdvözlömetem.“ Milyen arany szavak egy tűzben és vészben levő katona ajkairól! Olvassák és tanuljanak belőle vallásosságot azok, akik még ma is Isten nélkül járnak. Tanuljanak hazaszeretetet és önfeláldozást azok, akik itthon embertársaikat nyúzzák, vagy akik a haza védelmének szent kötelessége alól magukat kivonják és gyáván bujkálnak.

Egy honvédszázad 40 százalékgig unitárius. Egyik katona hívünk a harctérről többek közt a következőket írta: „Igen érdekes dolog, hogy a század, amelyben Én vagyok, 40 százalékgig unitárius. Maga a század-

parancsnokom: Kaáli Nagy Béla, egy zászlós, jó magam, a szolgálatvezető őrmester Gönczi Miklós, a tisztító honvédem. A szakaszomban van 7 tordai fiatal gyerek, a többiek Aranyos székiek, mind unitáriusok. A véletlen hozott így össze. "Lám mennyire szükség volna, hogy a harctereken tábori lelkészünk legyen!"

Kovács Sándorné, a mi szilágyi apostolunk az idén is készít konfirmációra egy fiút Zilahon. A buzgó nő Korondra házavágó szíve versben nyilatkozott meg. A terjedelmes versből közöljük, amit a hazajött fecskéket, golyákat látva mond:

Én is egyre haza vágyom
Gondolatban elmegyek,
A korondi parochián
Lelkileg megpihenek.
Át érzem ott gyermekkorom
Legboldogabb éveit,

Elmerengek a szép múlton,
De a jelen visszaint.
Bele nyugszom jó Istenem
Legyen meg akaratom
Ha a földi lejár
Jöjjön el szent országod.

Az iskolai év május 31-ikén fog végződni, hogy a tanulók hazamehessenek a mezei munkára.

Jómódu földmives örökbe fogad hadi árva-fiút. Bővebbet a szerkesztő.

A D. F. E. konfirmációi emlékkönyvét a virágvasárnapi konfirmáción sok lelkész kiosztotta a konfirmálók-nak emlékül. Áldozó csütörtökre rendszeren több szokott kellenni. Kérjük a rendelést jó előre. Egy darab: 20 fillér.

Győrfi István „Ember“ című munkája megrendelhető a szerzőnél és Lepage Lajos kolozsvári könyvkereskedőnél (Mátyás király-tér) 2 K 50 fill. előzetes beküldésével.

Toroczkó „Arany Könyv“-éből.

A háborús haza oltára mellett az egyházé is megkapta jó szívű adományát a következőktől:

1., Az 1914. évi húsvéti úrvacsorai kenyeret és bort a néhai Vajda József és Balogh György ilyen célra tett alapítványai fedezték 40 kor. értékben.

2., A pünköshti úrasztalra kenyérről és borról egy körünkből eltávozott hitrokonunk gondoskodott: Lipkay Arthurné szül. Gál Ilona, ki most budapesti lakós, de a kinek szíve mégis hagyományos érzéssel velünk kívánta ekként gyakorolni a szeretet vendégséget. Értéke 50 kor.

3., Karácsonkor özv. Botár János szeretett neje elhunytá feletti fájdalmát enyhítette az úrvacsorai kenyér és bor szives ajándékozásával. Értéke 40 kor.

4., Az 1915. esztendő Ekárt István ifjú presbyter és neje szül. Aczél Ida urnő egy 50 koronás alapítvánnyal kezdették.

5., Kerekes József nyug. postatiszt és presbyter úr és neje, még 1901-ben ajándékoztak egy úrasztali ezüst poharat.

6. Orosz Ferenc és neje Kerekes Borica 20 kor t ajándékoztak az 1910-ben öntetett nagy harangunk költségeihez

7., A sztmihálykőri úrvacsorai kenyeret és bort Koronki Istók és neje Király Ida ajándékozták szorgalmas munkájuk szerény feleslegéből 60 kor. értékben.

8., A pünkösti úrasztalról a gyermekeiről és unokáiról is gondoskodó özv. édes anya Wernes Istvánné Botár Anna gondoskodott 60 kor. értékben.

9., A karácsoni kenyeret és bort az orosz fogságban sínlő Kriza Márton ifjú felesége szül. Bartha Anna adta 60 kor. értékben.

10., Az 1916. évet kegyes adománnyal kezdette meg Botár János nyug. takarékpénztári igazgató és neje Tamás Sára Isten iránti hálából azért, hogy őket szép hosszú élettel és tisztességes vagyonnal áldotta meg és hogy szerb fogságba jutott János nevű fiokat sem hagyta elveszni. Az alapítvány összege 500 korona. Életbe lépésekor elszegényedett özvegyek vagy özvegy családok fogják kegyelettel áldani emléköket.

Almási Ferenc presbyter és takarékpénztári igazgató a hadikölcsönöknél kapott jutalékait két esetben az egyház pénztárának ajándékozta 227 kor. 50 fillért.

Egyházunk tagjai nevében hálás szívvel köszönöm e szives adományokat mint a vallásos buzgóság követésre méltó bizonyítékait.

Németh István
lelkész.

Kimutatás

a brassóban építendő unitárius templom javára érkezett adományokról.

51. Darkó Gyula máv. kocsimester	5.— K
52. Török Sándor egyházközségi jegyző	10.— „
53. Dr. Kovács Sándor orvos, egyházi tanácsos	100.— „
54. Imcs Jenő ny. főszolgabíró, „ „ „ „	100.— „
55. Kilyéni Endre polg isk. igazgató, egyhk. főgondnok	100.— „
V. közlemény végösszege volt	682.— „
A mostanival együtt.....	997.— K
I—IV. közlemény összesen	689.75 „
összesen	1686.75 K

Brassó, 1916 február hó 7-én.

Kovács Lajos unitárius lelkész.

Az egyesület pénztárába a folyó évi március hó 20-tól április 18-ig tagsági és előfizetési díjat fizettek: Antónia Mihály Magyarszovát 1908—1913-ra, Bordi József Tábori

posta 23, Tóth István, Murvay Árpád Harctér 916-ra, Tóth Albert Bonchida 1912—1919-re, özv. Bartók Endréné Székelykeresztur, Hajós József Barót, Gyöngyös Gábor Bágvon, Jakab János Szásznádas, Mezei Róza, Móricz Márton, dr. Költő Gábor Kolozsvár, Szász Károly Budapest, Máté László Nagyenyed, Konopy Kálmán Odvos 1916-ra, Páll Mátyás Solyomkő 1914—1915-re, Szatmáry Miklós Székelykeresztur 1911—1915-re, Kriza Sára Torockó 1913—1915-re, Kendi Istvánné Korond 1915—1916-ra, Balogh Miklós Tábori posta 213, Hadházy Sándor Kolozsvár, Farkas Vilmos, Inczeffi Tamás, dr. Hintz György, özv. Hintz Györgyné, Somlyay Mihály, Osztián József, Ürmösy Kálmán ny. esperes, Fazakas Ferenc, Székely Ferenc, dr. Gál Kelemen, Hidegh Mihály, Hidegh Mihályné, dr. Tóth György, dr. Mikó Imre, özv. Mikó Imréné, Csongvay Géza, Gál Jenő, Dánffy Alfréd, Müller Gyula, Turcsányi Gyula, Kozma Ferenc, Tamás Lajosné, Lendvay Emil, Orbók Ferenc, Mina János, Losonczy Albert, Agh Ferenc, özv. Abrudbányay Béláné, Sámí Lászlóné, dr. Boros Györgyné, Fekete Dénes, özv. Haller Rezsőné, Ambrus Gergely, Ambrus Dezső, dr. Polcz Rezső, Dávid Albertné, Finta József, Schuster Emil, dr. Gyergyay Árpád, dr. Ferencz Áron, Tarcsafalvi Albert, Tarcsafalvi Albertné, Zsigmond Károly, Vári Albert, Ürmösy Kálmán táblabíró, Nagy Gyuláné, Nagy Józsefné, Kenessey Béla, New-York szálloda, báró Bánffy Ferencné, Uhrschitz Rezső Kolozsvár 1916-ra, Fekete Gyula Kolozsvár 1915—1916-ra.

Alapítói díjban fizettek: Dr. Binder Emil és neje Fazakas Jolán Budapest 100 koronát, Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Kolozsvár 50 koronát.

A kereszturkőri fiókegylet pénztárába fizettek: Deák Miklós Szentmihály 1916-ra, Katona Ferenc, Katona Ferencné Martonos 1914—1915-re, Pap Mózes Székelykeresztur, özv. Lőrinczy Gergelyné Szentábrahám 1915—16-ra.

A háromszékkőri fiókegylet pénztárába fizettek: Szász István Sepsiszentgyörgy 1915-re, József Mihály Kilyén 1915-re, özv. Páll Sándorné Sepsiszentgyörgy 1914—15-re, Varga András Bitá 1913—1916-ra, Tárák Sándor Brassó 1914—1915-re, Halmágyi Gábor Brassó 1914-re (2 péld.), Simon László Sepsiszentkirály 1914—1915-re, Barabás Ferenc Árkos 1915-re, Kiss József Árkos 1916—1917-re, Kálnoki egyházközség 1916-ra, Sepsiköröspataki egyházközség 1913. és 1914 I. félévre, Árkosi egyházközség 916-ra, Sepsiszentkirályi egyházközség 1915-re, Kőkösi egyházközség 1916-ra, Laborfalvi egyházközség 1916-ra, Nagy-

ajtai egyházközség 1915-re, Bölöni egyházközség 1916-ra, Brassói egyházközség 1916-ra, Régeni Györgyné Kálnok 1916-ra, Kádár Sándor Kőröspatak 1916-ra, Barabás Károly Árkos 1915-re, Sigmond Tamás Kökös 1916-ra, Berde Ferenc Laborfalva 1913—1915-re, Kádár Lajos 1916—1918-ra, Péterfi József Brassó 1915-re, Szolga Ferenc Brassó 1915—916-ra, Simó Endréné Brassó 1915—916-ra, Kónya Mariska Brassó 1915-re, Benedek Ida Brassó Gocsmán Béla Brassó 1916-ra, id. Darkó Lajos Nagyajta 1915—916-ra, id. Kisgyörgy Áron Nagyajta 1916-ra, özv. Péterfi Sándorné 1915-re, Péterfi Sándor 1913-ra, Ferenc Lajos 1915-re, id. Simon György 1916-ra, Toók Mózes Nagyajta 1916-ra, Benedek Lajos Brassó 1913—1914-re, József Lajosné és József Lajos Sepsiszentgyörgy 1915-re, I. Szász Béláné Sepsiszentgyörgy 1916-ra, dr. Sükösd Zsigmond Hosszufalu 1905—1917-re, özv. Utó Benjáminné és Utó András Sepsiszentgyörgy 1915-re.

Kolozsvár, 1916 április hó 18-án.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

Az Udvarhelykőri Dávid Ferenc Fiókegylet pénztárába tagsági díjat fizettek:

1916. évre: Homoródalmáson: Unitárius egyházközség, Vajda Antal, Tariné-Hermann Ilona, Péterfi Áron, Péterfiné-Tari Irén, Ajtay János, Ajtay Jánosné, Nők-szövetség, Győrfi Erzsébet, Barra Lajos; Homoródkeményfalván: Bedő Albert, Bedő Albertné (2 K), Máthé Mihály (2 K), Egyházközség (2 K); Homoródalmáson: Hrobonyi Amanda, Herman Józsefné; Abásfalván: Sándor Kállmán, Kádár Lajos, Kádár Lajosné, Szathmáry Ferenc, Unitárius egyházközség; Homoródszentmártonban: Unitárius egyházközség, Zoltán Sándor, Győrfi István (2 K-át), ifj. Szász István, Dombi János, Kiss József; Gyepesben: Barabás András, Péter Ödön, Kriza Sándor; Lókodban: Deák Lajos, Bálint Balázs; Székelyudvarhelyen: Bölöni Vilmos; Kénosban: Unitárius egyházközség, Sándor Gergely, Sándor Mózes; Recsenyében: Unitárius egyházközség, Gál József, Homoródjánosfalván: Unitárius egyházközség, Kiss György, Sigmond József; Városfalván: Unitárius egyházközség, Máthé Lajos, Péter Sándor és Péter Sándorné (két utóbbi 1—1 koronát); Homoródszentpéteren: Unitárius egyházközség, Bedő Miklós, Nagy Gyula; Székelymuzsna: Unitárius egyházközség, Szathmáry Lajos, Szathmáry Lajosné (2 K), Bárány József; Székelyders: Unitárius egyházközség, Ébert András, Barabás Vilmos, Győrfi

Mariska: Homoródszentpálon: Tamás Áron, Bencze Gábor, Bencze Gáborné, Pálffy Ákos, Unitárius egyházközség, ifj. Barta Mózes, Ürmösi József, Ürmösi Józsefné; Karácsonfalván: Unitárius egyházközség, Benczédi Mózes, Bálint Ödön, özv. Demeter Dénesné, Barabás Dénesné, Kelemen Lajos; Vargyason: Máthé János, Máthé Jánosné, Kiss Károly, Unitárius egyházközség, Kisgyörgy Sándor (1 kor.), Kisgyörgy Sándorné, Kisgyörgy Zsuzsa, Dimén Gergely, özv. Balázs Jánosné; Homoródujfaluban: Benczédi Pál, Benedek András; Oklándon: Szakáts Miklósné, Bekó Mihály, Pál Ferenc, Pál Ferencné, Unitárius egyházközség, Egyed Albert, Bedő József, dr. Jakab Zoltán, dr. Máthé István, Wass Albert, Pál Gyula, özv. Benedek Imréné, Agyagási Sándorné.

1915. évre: Kiss József Homoródszentmárton; Szabó Mózes, Bence Dénes Homoródszentpál; Barra Lajos Homoróaldalmás; Benczédi Mózes Karácsonfalva.

1914. évre: Kiss József Homoródszentmárton és Papp Gáborné Homoródszentpál.

Oklánd, 1916. március 17.

A taglársakat kérjük egészítsék ki a korona tagdíjat 3-ra, különben a lap meg fog szünni.

Pál Ferenc,
f. egyl. pénztáros.

A brassói egyházközségben a Templom-alapra tett kegyes kegyes adományokon kívül az áldozatkészség az 1915. évben a következőkben nyilvánult: 1. Husvétkor úrvacsorai kenyeret és bort adott Albertffy Sándor, értéke 5 K. 2. Pünkösztör úrvacsorai bort adott Tellman Béla (4 K) és úrvacsorai kenyeret Toók Mózes nagyjait egyházközségi gondnok (1 K), értéke 5 K. 3. Őszi úrvacsoraszertáskor úrvacsorai kenyeret és bort adott Benedek János, értéke 5 K. 4. Karácsonykor úrvacsorai kenyeret és bort adott Ürmössy József, értéke 5 K. 5. Ferencz Istvánné egy keresztelési kannát és tálcát, értéke 20 K. 6. Benedek Irén és Ida egy úrasztal-középre való terítőt, értéke 30 K. 7. Kovács Lajos lelkész a konfirmáló növendékek emlékkönyvére 3 korona 10 fillér. 8. Benedek Lajos két konfirmáló növendéknek két kis bibliát 1 K. 9. Brassói Görög Nemzeti egyház a szegények közötti kiosztásra karácsonykor 80 K. 10. Tellman Béla a szegények közötti kiosztásra karácsonykor 2 K. 11. Szolga Ferencné a szegények közötti kiosztásra karácsonykor 2 korona. Összesen 158 K. Templom-alapra az 1915. évben érkezett 414 K. Az 1915. évi összes adakozás értéke 572 K. A szives adakozóknak ez úton is hálás köszönetet mond

Kovács Lajos
lelkész.

Háborus egyházi beszédek :

<i>Bokros Elek</i> : Isten a mi erősségünk	1—
<i>Fülöp József</i> : Templ. besz. elő- és utóimádsággal. *A világháború nagypéntek és husvét ünnepeire	1:50
<i>Lencz Géza</i> : Háborús beszédek II. k.	5—
<i>Lukácsy Imre</i> : Imé hama: eljövök	1:80
<i>Szombati Szabó István</i> : A halál szérűj.	3—
<i>Szűts Lajos</i> : Egyh. besz. tekintettel a háborúra	1:20
<i>Soós Károly</i> : Isten és a haza mindenünk II. kiadás	1:20

Egyéb ujdonságok :

<i>Bitay Béla</i> : Amit a lélek mond	4—
<i>Csűrös István</i> : Gyógyuló sebek	—30
<i>Kapi Béla</i> : Háború és vallás	4—
<i>Kuthy Béla gr.</i> : Költemények	2—
<i>Seppel Pül</i> : Kamm Adél. Ford. Földváry Flemérné	2:50
<i>Takaró Géza</i> : A világháború zsoltára	—10
— Valaki meghallja	—10
<i>Torró Miklós</i> : Korszerű bibliai magyarázatok I. kötet	2—
— II. kötet	2—
<i>Victor János</i> : A hazaszeretet eszménye	—40

Kaphatók : **KÓKAI LAJOS** könyvkeres-
kedésében □ BUDAPEST, IV., Kammermayer
Károly-utca 3. szám.

Egyesült
Könyvnyomda
Részv.-Társ.

Telefon: 856.

Kolozsvár
Ferencz József-út 85